

Μαθητικές παρελάσεις, Μεταξάς κι Αριστερά

Είναι ευρέως διαδεδομένος σήμερα ο μύθος, ότι οι μαθητικές παρελάσεις στην Ελλάδα, είναι επινόηση του δικτάτορα Ιωάννη Μεταξά κι ως εκ τούτου σύμφωνα με τις απόψεις που επικρατούν σε ένα τμήμα, κυρίως του αριστερού χώρου (και κυρίως του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.), έχουν φασιστικό και милитарιστικό νόημα και θα πρέπει να καταργηθούν.

Το αν θα πρέπει να καταργηθούν οι μαθητικές παρελάσεις ή αν κακώς γίνονται, βεβαίως είναι ένα θέμα που σηκώνει συζήτηση, όχι όμως για τον λόγο (ο οποίος αποτελεί και το ισχυρότερο επιχείρημα) που επικαλούνται οι «διεθνιστές» (και κατά πολλούς, «εθνομηδενιστές»). Ο Μεταξάς μπορεί να καθιέρωσε τις μαθητικές παρελάσεις, αλλά δεν τις επινόησε αυτός, ούτε και τις εισήγαγε από τις χώρες του φασισμού και του ναζισμού, δηλαδή την Ιταλία και την Γερμανία. Μαθητικές παρελάσεις μαρτυρούνται* και πριν την περίοδο της δικτατορίας Μεταξά:

Στην εφημερίδα «ΕΜΠΡΟΣ» της 26ης Μαρτίου 1899, διαβάζουμε:

«Μετά την δοξολογίαν τα παρατεταγμένα σώματα παρήλασαν με την μουσικήν επικεφαλής δια της οδού Σταδίου. Ιδιαιτέραν αίσθησιν έκαμεν η πρώτην φοράν εφέτος γενομένη παρέλασις των μαθητών των νομαρχιακών σχολείων Αττικής κατά τετράδες βαινόντων με την ελληνικήν σημαίαν εμπρός. Οι μικροί μαθητές με κανονικότατον βάδισμα (...) έψαλλον πατριωτικά άσματα μεταδίδοντα παντού την συγκίνησιν και τον ενθουσιασμόν. Η παρέλασις εκείνη των χιλίων παιδιών έδωκε μίαν εξαιρετικήν ζωήν εις την εορτήν (...) Εύγε εις τον έχοντα την ωραίαν ιδέαν κ. Μιχαλόπουλον επιθεωρητήν των σχολείων».

Κατά τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου του 1914, διαπιστώνουμε από την ίδια εφημερίδα (26/3/1914) πως οι μαθητές των σχολείων του Πειραιά προσήλθαν συντεταγμένοι στη δοξολογία, κρατώντας ταινίες γαλανόλευκες. Στο Άργος οι μαθητές συμμετείχαν σε πομπή λαμπαδηφορίας άδοντας πατριωτικά τραγούδια. Λαμπαδηφορία έγινε, επίσης, στη Λάρισα με τη συμμετοχή των σχολείων και του στρατού. Στην Κέρκυρα οι μαθητές όλων των σχολείων προσήλθαν το πρωί στη δοξολογία, ενώ «την νύκτα εγένετο λαμπρά παρέλασις προ των Ανακτόρων και δια των κεντρικοτέρων οδών, των στρατιωτικών λαμπαδηφορούντων, των δε μαθητών του Γυμνασίου μετά ανηρτημένων ενετικών φανών τη συνοδεία της

μουσικής Ρομποτή έψαλλον το εμπνευσμένο εμβατήριο “Ήπειρος”».

Το 1926 στην Αθήνα ο εορτασμός έγινε στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Σύμφωνα με την εφημερίδα «ΕΜΠΡΟΣ» της 26ης Μαρτίου, υπήρξε πρωτοφανής συρροή πλήθους: «Προ του Σταδίου είχε παραταχθή τάγμα του 1ου Συντάγματος και άνδρες της αστυνομίας πόλεων (...) Άλλα στρατιωτικά τμήματα είχαν παραταχθή επί των μικρών οδών των αγωγών εις το Στάδιον (...) Μέχρι τις 10:30 είχε τελειώση η προσέλευσις των σχολείων, των προσκόπων, των μαθητριών, των Λυκείων, κτλ». Μετά την προσέλευση των επισήμων σχηματίστηκε εκκλησιαστική πομπή και τελέστηκε η δοξολογία. Ακολούθησε χορός. «Μετά τον χορόν επρόκειτο να παρελάσουν ενώπιον των επισήμων τα σχολεία (...) Το πλήθος που είχε συρρεύσει εντός του στίβου καθίστα αδύνατον την παρέλασιν».

Δεν υπάρχει χρεία και άλλων μαρτυριών. Οι προαναφερθείσες τεκμηριώνουν αδιάσειστα ότι η συμμετοχή των σχολείων αποτελούσε πανελλαδικά μέρος του εθνικού εορτασμού της 25ης Μαρτίου, δεκαετίες προ της δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά, του φασισμού και του χιτλερισμού (που τότε δεν υπήρχαν καν σε έννοιες, φυσικά). Σημαντικό γεγονός, επίσης, το οποίο σκοπίμως παρασιωπείται είναι ότι καθ’ όλη αυτή την περίοδο στον εθνικό εορτασμό συμμετείχαν και τα σωματεία των εργαζομένων, τα οποία προσέρχονταν στη δοξολογία με τις σημαίες τους.

Θα πρέπει δε, να διευκρινιστεί σ’ αυτό το σημείο, πως οι μαθητικές παρελάσεις σήμερα είναι θεσμοθετημένες, όχι βάσει του νόμου Μεταξά, αλλά νεότερων διαδοχικών νομοθετικών ρυθμίσεων (καλώς ή κακώς, είναι συζητήσιμο κι αυτό), από κυβερνήσεις δημοκρατικά (βεβαίως) εκλεγμένες:

Τα σχολεία ιδιωτικής και δημοσίας εκπαίδευσης συμμετέχουν υποχρεωτικά στις παρελάσεις με το σύμβολο του έθνους. Τα τμήματα των σχολείων κατά την παρέλαση θα παρουσιάζουν, ένα ομοιόμορφο σύνολο και η εμφάνιση θα είναι αυτή που θα αρμόζει σε μαθητές-τριες.

Οι επικεφαλείς των τμημάτων καθηγητές Φυσικής Αγωγής, οφείλουν να ακολουθούν τα τμήματά τους από το αριστερό μέρος σε όλη τη διαδρομή της παρέλασης.

Επειδή η παρέλαση γίνεται για ανάμνηση αλλά και για να τιμηθούν πρόσωπα και γεγονότα μια ορισμένης χρονικής περιόδου που έχει αξία για μας σήμερα θα πρέπει η ποιότητα αυτής της εκδήλωσης να είναι η υψηλότερη.

Και καθώς σήμερα, εκτός του ότι, σε αντίθεση με ότι προβλέπει ο νόμος, η συμμετοχή στις μαθητικές παρελάσεις έχει καταστεί ουσιαστικά προαιρετική, ίσως θα ήταν καλό να δει κάποιος τα πράγματα κι από άλλη οπτική γωνία, σύμφωνα και με το σχόλιο του αριστερού γελοιογράφου, Στάθης:

«Αδικεί τον εαυτόν της η Αριστερά, αν κάποιοι, όταν κάνουν παρέλαση παιδιά με ειδικές ανάγκες, διακριβώνουν μιλιταρισμό!... Ή, αν στη χαρά της λαϊκής γιορτής με τα σημαιάκια των πιτσιρικάδων, το καμάρι των χαζομπαμπάδων και το νυφοπάζαρο, βλέπουν τα... Ες-Ες να ξανάρχονται! [...] Τα σύμβολα, όπως η σημαία και οι εκδηλώσεις, όπως οι παρελάσεις, δεν της ανήκουν της Δεξιάς... Είναι κτήμα του λαού, που πολέμησε, αντιστάθηκε κι έζησε... Δεν μπορεί να τα χαρίσει η Αριστερά...».

Θα ήταν ίσως και χρήσιμο να εξηγήσει κάποιος στην ανύμφορη γιαγιά της ακόλουθης φωτογραφίας, σε γλώσσα κατανοητή γι' αυτήν, γιατί δεν θα πρέπει να ξαναπάρει το καρεκλάκι της και να πάει να χειροκροτήσει τα εγγόνια της...

* Τα αποσπάσματα από την εφημερίδα «ΕΜΠΡΟΣ», δημοσίευσε ο Χρήστος Α. Κορκόβελος στην ιστοσελίδα «Αντίβαρο».